

Jakelu
SM kirjaamo

LAUSUNTO

11.08.2026

HVK/2026/01054

Lausuntopyyntö SM lausuntopyyntö 30.07.2026, VN/20413/2026

Huoltovarmuusk keskuksen lausunto koskien hallituksen esitystä Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä

Johdanto

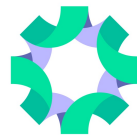
Huoltovarmuusk keskus (jäljempänä "HVK") kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. HVK on perehtynyt lausuntopyyntöön sekä sen taustalla olevaan materiaaliin ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sisäministeriön valmisteleva hallituksen esitys huomio hyvin perustuslain 10§:n edellyttämät tarpeet pyrkien edelleen Rajavartiolaitoksen tiedonhankintakyvyn vahvistamiseen ja vakavan rikollisuuden ennaltaehkäisyyn muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Esityksen keskeisenä elementtinä on niin sanotun uhkaperusteisen rikostiedustelun mahdollistaminen, jolloin tiedonhankinta voidaan aloittaa jo ennen rikoksen toteutumista.

Huoltovarmuuden näkökulmasta kyse ei ole varsinaisesta huoltovarmuusk lainsäädännöstä, vaan Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien kehittämisestä. Tästä huolimatta esityksellä on merkittäviä epäsuoria vaikutuksia huoltovarmuuden turvaamisen edellytyksiin, erityisesti ennakkoinnin, tilannekuvan ja viranomaisyhteistyön näkökulmista. Vaikutus kansalliseen huoltovarmuuteen on todellinen, mutta syntyy vain, jos ennakkointitieto kytketään aktiivisesti huoltovarmuudelliseen varautumiseen.

Lausunto

Esityksen keskeisin merkitys liittyy ennakoivan kyvykkyyden vahvistumiseen. Uhkaperusteinen rikostiedustelu mahdollistaa tiedonhankinnan jo ennen rikosten toteutumista ja siirtää viranomaistoiminnan painopistettä reaktiivisesta toiminnasta ennakoi-vaan varautumiseen. Tällä on erityinen merkitys kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvien vakavien uhkien kannalta, koska tällaiset uhat kehittyvät tyypillisesti vaihteittain ja ovat mahdollisesti havaittavissa jo valmisteluvaiheessa. Ennakkoinnin

vahvistuminen mahdollistaa häiriöiden estämisen ennen niiden vaikutusta esimerkiksi energia-huoltoon, logistiikkaan tai tietoliikennejärjestelmiin.

Samanaikaisesti esitys vahvistaa viranomaisyhteistyötä ja yhteistä tilannekuvaa toimijoiden välillä. Tiivistyvä yhteistyö parantaa tiedonvaihtoa ja mahdollistaa hajallaan olevan tiedon yhdistämisen kokonaisvaltaiseksi analyysiksi. Tämä on huoltovarmuuden kannalta keskeistä, koska elintärkeiden toimintojen häiriöt ovat usein monialaisia ja edellyttävät usean eri viranomaisen yhteistä tilanneymmärrystä.

HVK korostaa, että rikostiedustelukeinoilla saatua tietoa tulee voida luovuttaa myös muulle viranomaiselle kuin poliisille ja sotilas- tai siviilitiedusteluviranomaiselle uhan mahdollisilta vaikutuksilta suojautumiseksi esityksen 57 q §:n mukaisesti. Esimerkiksi HVK:n tehtävänä on lain huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta (107/2026) 5 §:n mukaan mm. edistää yhteistyössä muiden viranomaisten ja elinkeinoelämän kanssa huoltovarmuuden kannalta välttämättömän kriittisen infrastruktuurin toimivuuden turvaamista. Selkeyden ja täsmärajaisuuden vuoksi tulee hallituksen esitystä täydentää lisäämällä em. 57 q §:n listaan tietojen luovuttamismahdollisuus myös huoltovarmuuden suojaamiseksi.

Hallituksen esityksen 57 r §:n tekstiä tulisi samassa yhteydessä täydentää lisäämällä tekstiin viittaus siitä, että Rajavartiolaitos saa salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa oma-aloitteisesti tai pyynnöstä rikostiedustelukeinolla hankittuja tietoja myös kansallisen huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Kokonaisuutena arvioiden esityksen merkitys huoltovarmuuden kannalta on strateginen ja viranomaistoimintaa vahvistava. Esitys ei yksin ratkaise huoltovarmuuden haasteita, mutta tukee keskeisesti elintärkeiden toimintojen turvaamista vahvistamalla ennakoivaa turvallisuuskäytännöllä ja viranomaisten välistä yhteistyötä nykyaikaisessa, hybridiuhkia korostavassa toimintaympäristössä.

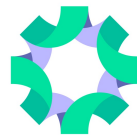
Lisätiedot Lisätietoja antaa johtava varautumisasiantuntija Mauri Vierula (mauri.vierula@nesa.fi, 0295 051 045).

Päätöksentekijä

Jaakko Pekki
Osaston johtaja

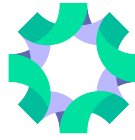
Esittelijä

Mauri Vierula
Johtava varautumisasiantuntija

Huoltovarmuuskampus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

Liitteet -
Jakelu kirjaamo.sm@gov.fi
Tiedoksi -

HVK/2026/01054-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: